

Marianne Heskes «House of Commons» er et tidsvitne om et annet Norge. Hva det betyr det som kunst?

SYMBOLTUNG: Marianne Heskes «House of Commons» på Eidsvollsplassen er et symboltungt kunstverk som balanserer mellom det helt enkle og det svulstige budskap.

FOTO: ARVE RØD

Åpent hus

KUNST

ARVE RØD

Kultur@dagbladet.no

Norske mann i hus og hytte, heter det i nasjonalsangen. Slik har vi æret vår nøysomhet og nød. Så hva er vel mer passende enn at det kan stå en karrig liten stue på Eidsvollsplassen, like foran vår nasjonalforsamling. Like passende er det at det er Marianne Hesse som har satt den der – den statsstipend-beærede kunstneren som er mest kjent for å ha fraktet en liten tømmerløve fra sunnmørsfjella og like inn i Pompidousenteret i Paris («Prosjekt Gjerdeløa», 1980).

Stua er, som løa var det den gang, furet og værbit, slik stuer og løer gjerne blir etter noen tiår på sparsomt oppussingsbudsjett. Heskes hus i dette tilfellet er faktisk omtrent like gammelt som Stortingsbygningen selv (150 år), og har stått ubebodd ved et veikryss i Hobøl siden 1960-tallet.

DET RESULTERENDE forfallet blir dermed et tidsvitne for et ganske annet samfunn enn det nyrike Norge. Spørsmålet er hva huset kan og skal fortelle oss utover å være et mini-folkemuseum – altså hva det betyr, betraktet som kunstverk.

Det stiller seg i alle fall åpent for fortolkning, slik det står uten annen forklaring enn en enkel plakett ved inngangsdøra: Marianne Hesse. «House of Commons. Underhuset». Det er umid-

delbart tiltalende at Hesse unnlater å tyngre situasjonen ned med det som kunne blitt en didaktisk framvisning av tekstplakater og annet pedagogisk materiale om demokrati og velstandsutvikling. «House of Commons» er sånn sett både taust og åpent, men mest av alt en symboltung installasjon som balanserer mellom det helt enkle og det svulstige budskap.

«HOUSE OF COMMONS» kan på den ene siden leses som en markering av folkestyret og den korte avstanden vi tradisjonelt har hatt mellom makt og menigmann. Men det kan også leses motsatt, som en antydning om en motsetning mellom folk og politisk elite, slik tittelen er lånt fra det britiske politiske systemets deling mellom underhuset (House of Commons) og overhuset (House of Lords).

Hesse sier selv at hensikten har vært å framstille et «tankesprang om et kvantesprang i norsk økonomi» (Nettavisen). Det er relevant nok, men legger ytterligere trykk på følelsen av museum idet man entrer husets tomme og sprukne interiør. For er det ikke nettopp dette som er den store fortellingen også på alle landets folkemuseer?

EN ASSOSIASJON er følgende: «House of Commons» kan oppfattes som en såkalt metonymi, en del som skal si oss noe om helheten den er hentet fra. Vi ser huset, og tenker på fattig-Norge. Interessant nok er et kjent eksempel på metonymisering i samfunnsvitenskapene hentet fra nettopp denne plassen: I 1979 ble det satt opp en lavvo foran Stortinget i forbindelse med Altaaksjonen; et i sammenhengen effektivt

bilde på konflikten, som bragte den helt fram til maktens trapper.

Det var omtrent på samme tid som Hesse tok med seg den lille løa til Paris, og skapte kunsthistorie med det som i ettertid har blitt framhevet som Norges første konseptkunstverk – «Prosjekt Gjerdeløa» var et opplagt valg da Morgenbladet i 2005 kåret våre 12 viktigste kunstverk etter 1945.

«HOUSE OF COMMONS» er en ny vri på samme grep, men forflytningen fra Tafjord til Paris i 1980 opplevdes nok mer konseptuelt radikal enn hva tilfellet er her – på samme måte som lavvoen i sin tid bar på et adskillig mer akutt politisk innhold enn det vagt antydende huset fra Hobøl.

Slik huset står ubearbeidet og nærmest urørt av Heskes kunstnerhånd er det heller ikke tilført grep som gir assosiasjonene vei ut av museet. Sammenlignet med andre kjente og mer metaforiske anvendelser av konkrete hus i kunsten – for eksempel britiske Rachel Whitereads sement-negativ av et viktoriansk hjem fra 1993, eller amerikanske Gordon Matta-Clarks legendariske «building cuts» fra 1970-tallet – satser «House of Commons» alle kortene på den kontekstforskyvningen det er å flytte et enkelt hjem fra provinsen til maktens og den urbane kulturens sentrum.

«House of Commons» blir sånn sett mest en nostalgisk opplevelse. Men husets åpne struktur legger samtidig til rette for opplevelse og innlevelse, slik man kan titte ut på vår rikdom og vår makt gjennom fortidens slitte vindusrammer, og føle de moderne privilegiene litt tettere på kroppen.

DEBATT

BARNEVERN

UDUGELIG?

► Barnevernet har ikke kompetanse til å se problemene fra flere sider.

LIV CLEMETSEN
Advokat

VED AVGJØRELSER i fylkesnemnd og rett i saker om omsorgsovertakelse av barn blir barnevernets påstander i de aller fleste tilfeller rettet mot situasjonen for barnet og familien etter omsorgsovertakelsen enn før omsorgsovertakelsen.

Det vil si at fylkesnemnd og rett hører mer på barnevernet og dets samarbeidspartnere enn på barnet og familiens situasjon i nåtid og før omsorgsovertakelsen.

BARNEVERNET og kommunen har et stort ansvar og også et stort apparat både juridisk og faglig til å utrede forhold hos barnet og familien.

Disse utredningene er stort sett ikke objektive. Barnevernet/kommunen påberoper seg ofte negativ adferd hos barnet etter en omsorgsovertakelse.

Det skjer ikke bare ved akuttvedtak når barnet administrativt blir fratatt foreldrenes omsorg, men også ved ordinær behandling i fylkesnemnd og rett.

Barnevernets vurderinger legges i det alt vesentlige til grunn når saken skal presenteres for fylkesnemnd og rett.

Barnevernets meninger har ofte avgjørende betydning for resultatet i omsorgsovertakelses saker.

Barnevernets utredninger er svært ofte negative i forhold til foreldrene.

De kan være ukritiske og fordømmende mot barnet og foreldrene. I de fleste tilfeller uten saklig grunn.

DET ER NATURLIG at barn som har hatt det godt i sitt hjem hos familien, kan bli utagerende og aggressive når de tas bort fra sitt miljø og plasseres i en institusjon eller i et fosterhjem.

Dette forholdet vektlegges minimalt av barnevernet når fylkesnemnd og rett skal treffe sin avgjørelse om foreldrene skal miste omsorgen for barnet eller om de skal få omsorgen tilbake etter en omsorgsovertakelse.

Barnevernet har ikke kompetanse til å se problemene fra flere sider. Denne manglende innsikt hos barnevernet kan føre til gale vurderinger og feilplasseringer som igjen kan resultere i at barnet blir påført psykiske skader, manglende utdanning og sosialt nettverk.

«BARNEVERNET HAR IKKE KOMPETANSE TIL Å SE PROBLEMENE FRA FLERE SIDER.»